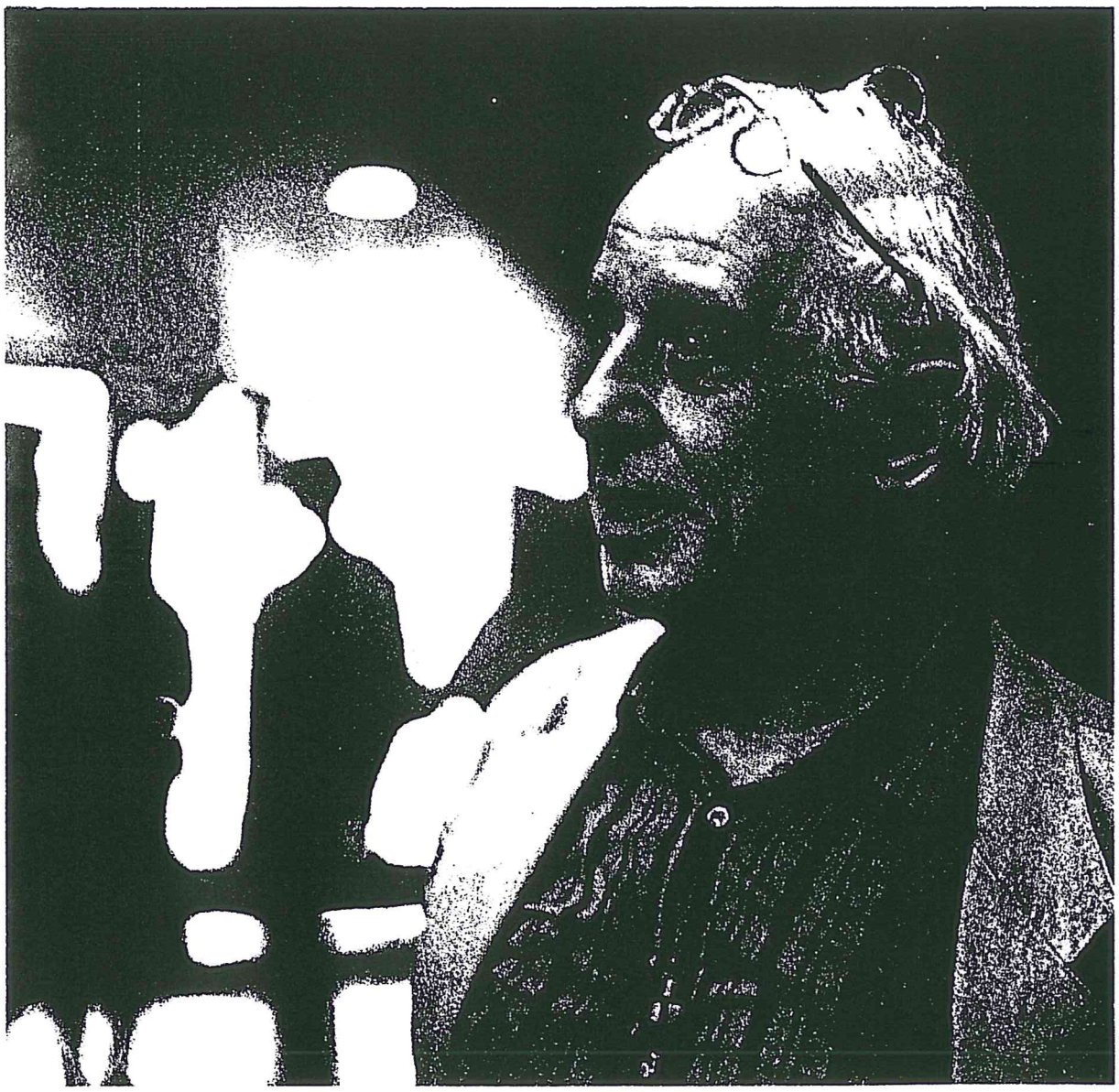
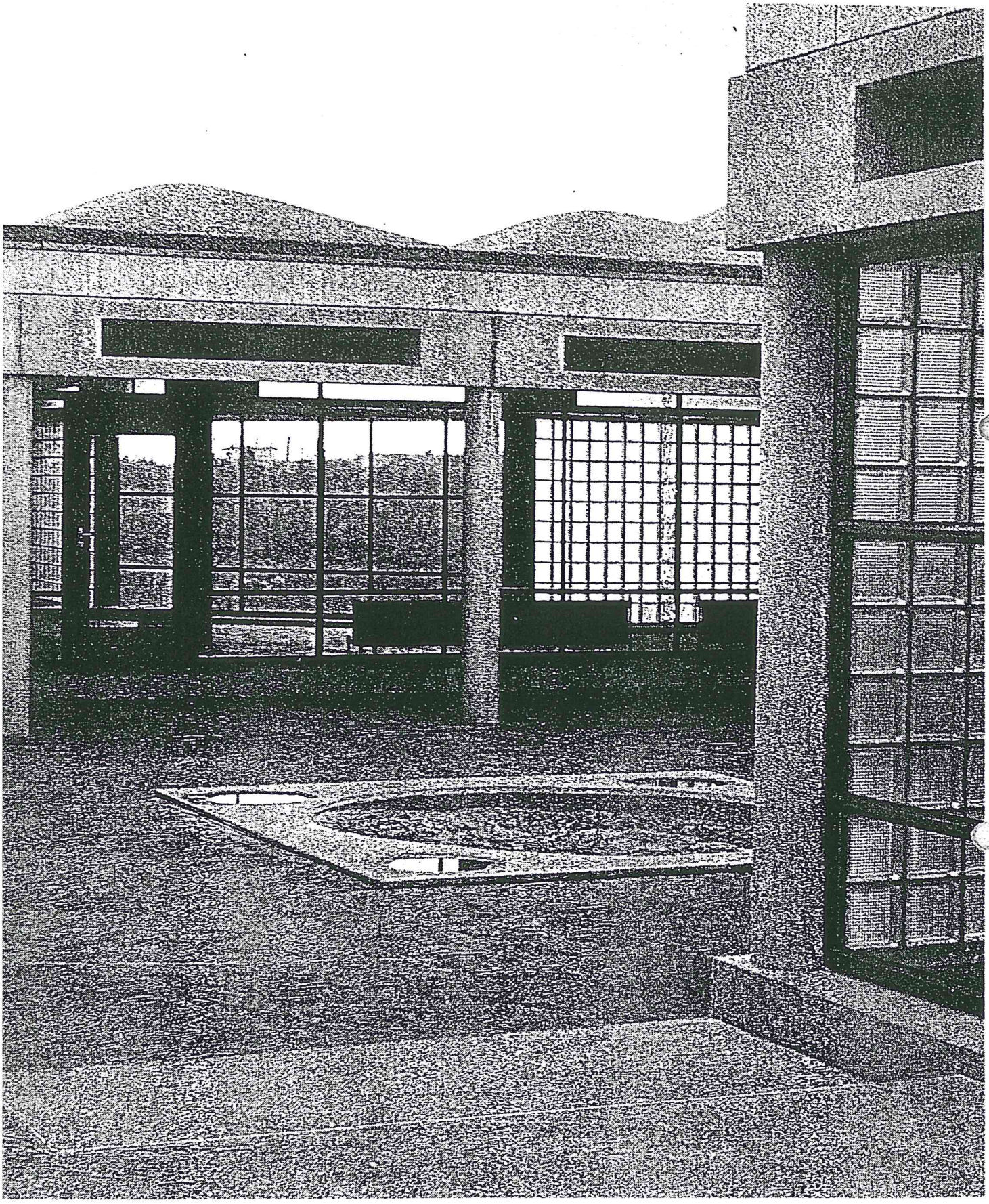

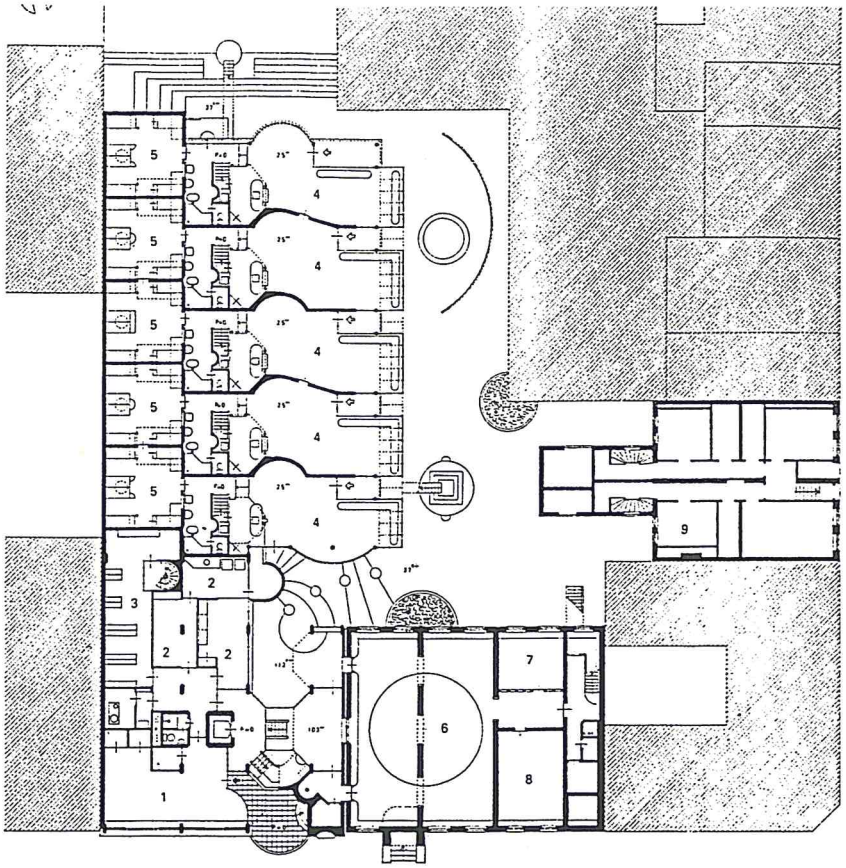
archipel

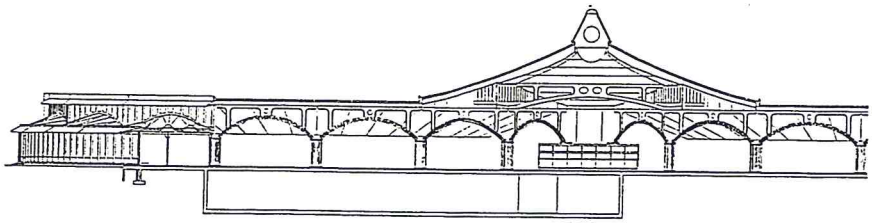
afgiftekantoor BRUGGE X maandblad JAN. 95

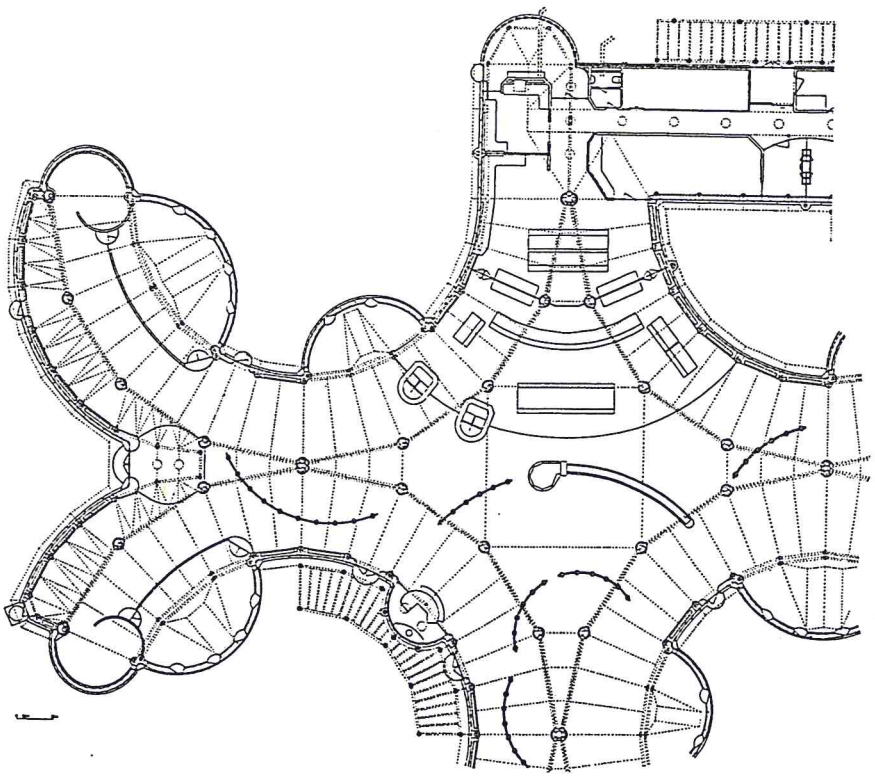

Burgerweeshuis

Hubertushuis, plattegronden begane grond en eerste verdieping

Het restaurant in de 'kreeftestaart'

HET ARCHIPEL PROGRAMMA 94-95

voordrachten telkens om 20u.30 in 't Leerhuys, Groeninge 35 te Brugge

vr. 23 SEPTEMBER 94
ARCHIPEL IN BASEL
de ondraaglijke lichtheid van architektuur
dia's : Marc Felix - video : Paul Vandenberghe

vr. 21 OKTOBER 94
architekt ACHIEL HUTSEBOUT
over eigen werk

vr. 18 NOVEMBER 94
architekt CHRISTIAN KIECKENS
over eigen werk

za. 10 DECEMBER 94
ARCHITEKTUURDAGTRIP
cyclus het Stille Modernisme (6)
MODERNISME en ART DECO IN HET INTERBELLUM IN BRUSSEL

vr. 20 JANUARI 95
ALDO VAN EYCK 'relativiteit en verheelding'
voordracht door Francis Strauven

za 28 januari 95
WILLY VAN DER MEEREN
"wonen en building design" . Geleid bezoek aan tentoonstelling in de Singel Antwerpen om 14u.00

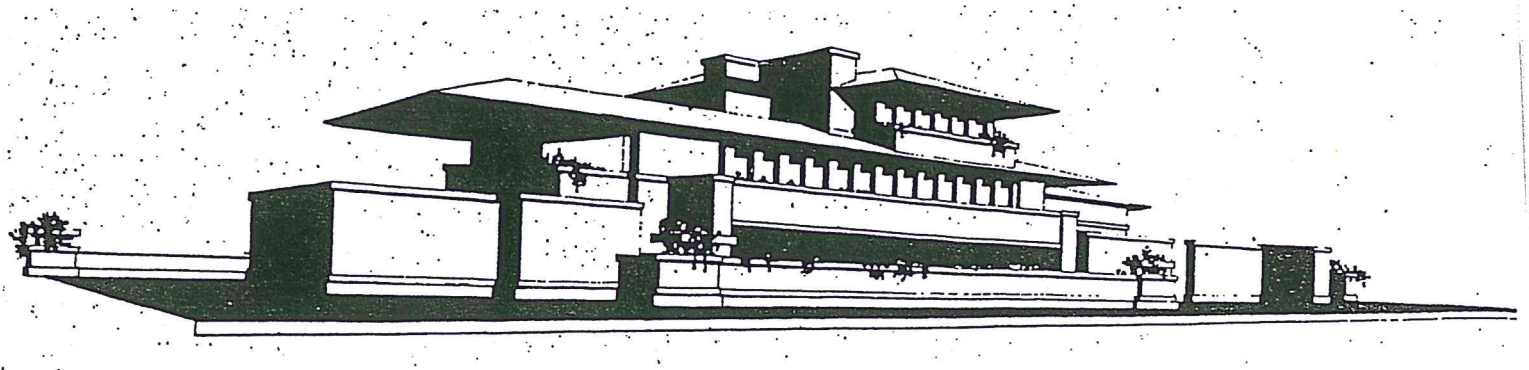
vr. 17 FEBRUARI 95
FRANK LLOYD WRIGHT IN CHICAGO
voordracht door Gilbert DECOUVREUR

vr. 17 MAART 95
MIES VAN DER ROHE
voordracht door Paul KONGS

zo.9-za.15 APRIL 1995
ARCHITEKTUURREIS . ARCHIPEL IN CHICAGO

vr. 19 MEI 95
voordrachtavond

za. 17 JUNI 95
architektuurdagtrip LILLE-PÉRONNE

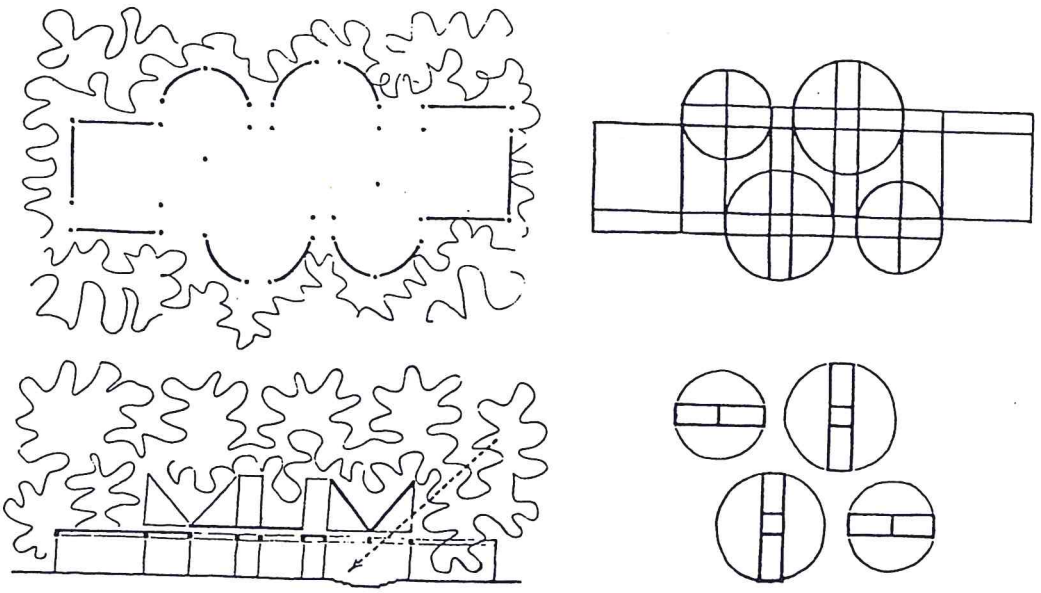
ARCHIPEL BULLETIN JANUARI 1995

vrijdag 20 januari 1995
't Leerhuys Groeninge 35 te Brugge om 20u.30
ALDO VAN EYCK
RELATIVITEIT EN VERBEELDING
voordracht door Francis Strauven

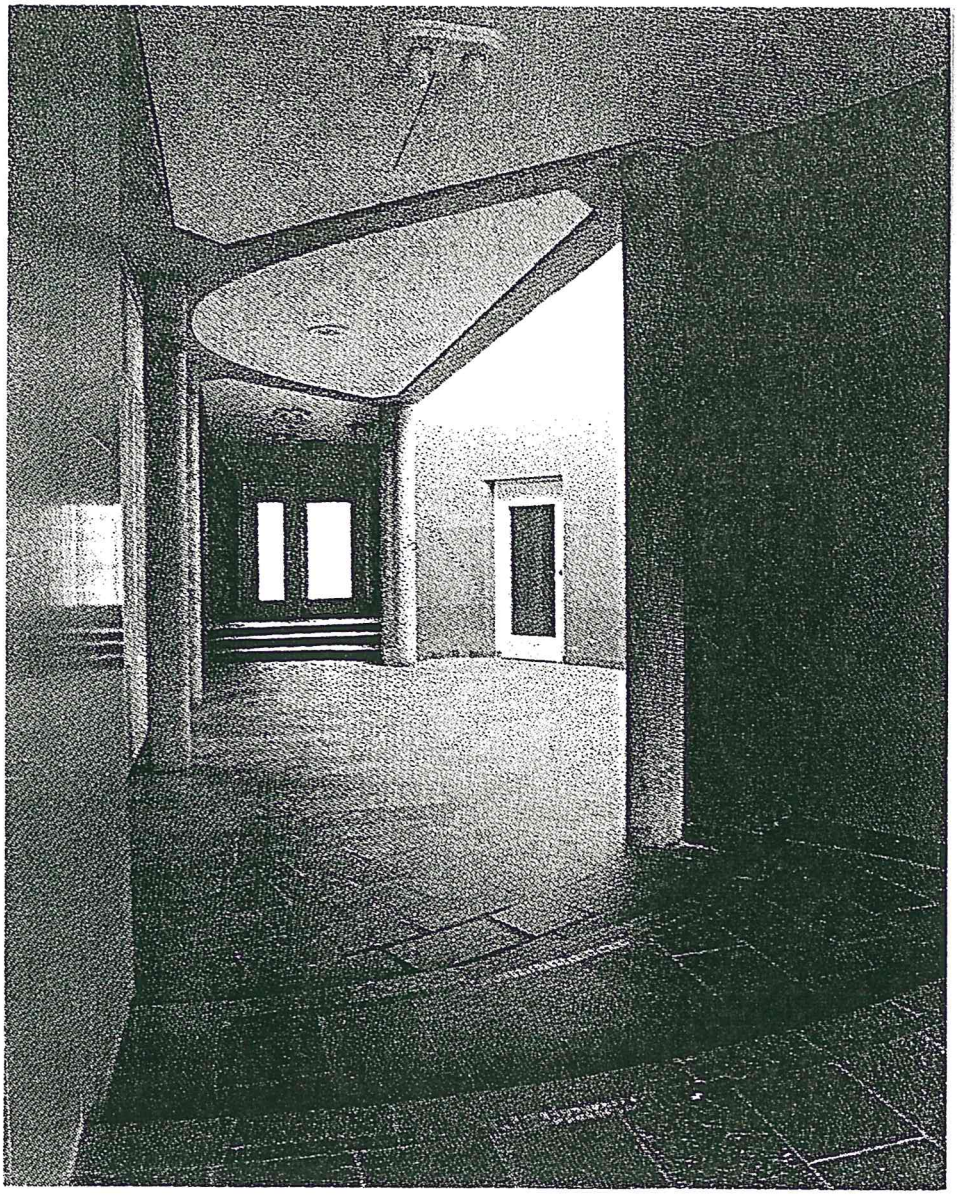
De meest degelijke (en lijvigste) biografie die in het afgelopen jaar verscheen in het Nederlands taalgebied over het œuvre van een architekt, was ongetwijfeld het boek van Francis Strauven over Aldo Van Eyck.
Het leek ons daarom erg interessant de auteur uit te nodigen om over dit werk een voordrachtavond te houden.

Francis Strauven (1942), architekt en architektuurhistoricus, studeerde in Schaarbeek (Brussel) en Leuven. Hij verrichtte onderzoek naar de ontwikkeling van de moderne architektuur, en doceerde aan het Limburgs Architektuurinstituut te Diepenbeek en is thans professor aan het Sint-Lucas Instituut te Brussel. Van 1971 tot 1992 was hij redakteur van de tijdschriften Wonen-TABK en Archis, waarin hij artikelen schreef over art nouveau, funktionalisme en eigentijdse ontwikkelingen. Tot zijn publikaties behoren Bouwen in België 1945-1970 (1971), L.H. de Koninck (1980), L'Architecture en Belgique 1970-1980 (1981), Renaat Braem (1983), Het Burgerweeshuis an Aldo van Eyck, een modern monument (1987) en Jos Bascourt, art nouveau in Antwerpen (1993).

Aldo van Eyck . Relativiteit en verbeelding is de eerste monografie over een architekt die door zijn poëtische visie een verstrekkende invloed uitoefende op het architektonische denken na de Tweede Wereldoorlog, zowel in Nederland als daarbuiten. Het is het verhaal van een bewogen loopbaan en de intensieve studie van een œuvre. Verre van zich te beperken tot de architektuur, handelt dit boek in de eerste plaats over de ideeënwereld van de architekt. Het trekt er de wortels van na in zijn prille jeugd, het belicht zijn vroegtijdige passie voor poëzie en relateert deze aan het klassieke denken van zijn vader, de dichter P.N. van Eyck. Het verhaalt van zijn ontdekking van de twintigste-eeuwse avant-garde en de archaïsche kulturen in Zürich en Parijs, zijn rol in de Cobra-beweging en 'de 8 en Opbouw', in de internationale CIAM en het dissidente Team 10, in het architektuuronderwijs in Amsterdam en Delft. Tevens wordt bijzondere aandacht geschonken aan het begrip relativiteit dat Van Eyck als de grondslag van de kultuur van onze eeuw beschouwt. En uiteraard wordt gedetailleerd ingegaan op zijn projekten en uitgevoerde bouwwerken, van de Amsterdamse speelplaatsen tot het Burgerweeshuis, van het ingekeerde Sonsbeekpaviljoen tot het exuberante ESTEC-complex.

'The Wheels of Heaven', een kerk voor 'Kerk en Wereld' te Driebergen (1963-64)

Molukse kerk in Deventer (°1984, 1990-92)

zaterdag 28 januari 1995
De Singel Antwerpen om 14u.00

WILLY VAN DER MEEREN

WONEN EN BUILDING DESIGN

geleid bezoek aan de tentoonstelling

vooraf per fax inschrijven : 059/70.81.98

De tentoonstelling over Willy Van der Meeren leek ons dermate interessant dat ARCHIPEL er een geleid bezoek reserveerde voor 20 personen.
Indien u hieraan wenst deel te nemen, gelieve u uw deelname te faxen naar 059/70.81.98.
Indien we eventueel met 40 zouden zijn, worden twee gidsen gevraagd. Indien de inschrijving volboekt is, wordt u hiervan per fax verwittigd (uw fax nummer vermelden aub). Zonder tegenbericht, is uw inschrijving genoteerd en verwachten we u aan de Singel op 28 januari om 14u.00
Een bijdrage van 120 F per persoon (voor de kosten van de gids) zal ter plaatse worden gevraagd.
Gelieve vandaag nog te faxen.

WILLY VAN DER MEEREN

VAN 8 DECEMBER 94 TOT 5 FEBRUARI 95

open van dinsdag tot zondag van 14 tot 18 uur
gesloten op 24, 25 en 31 december 94 en 1 januari 95

in samenwerking met de Vakgroep voor Architectuur
en Stedebouw, Faculteit T.W., R.U.Gent

Tenten. Luifels. Schalen. Een dak met een huis eronder. Huizen op wielen. Een huis als een bouwdoos. Een cocon in gewapend beton. Een stedelijk dak boven rijhuizen in verval. Een plafond van polyurethaan, opgehangen als was het zeildoek. Daken van triplex, van gewapend polyester; daken van enkele plankjes bij elkaar. Veertig jaar lang heeft Willy Van Der Meeren, met een buitengewone inventiviteit, velerlei vormen van beschutting ontworpen. Architecten, maar ook fabrikanten en bouwfirma's hebben hun voordeel gedaan met de resultaten van zijn experimenten. Zijn oeuvre bevat "verschillende mijlpalen in de ontwikkeling van de architectuur in ons land," aldus Georges Baines op het einde van de jaren 60.

Willy Van Der Meeren is er, na zijn afstuderen in 1948, vrij snel in geslaagd om een aantal gebouwen te maken waarin zijn aanpak reeds duidelijk vervat ligt. Ook al lijken deze realisaties en het niet uitgevoerde project 'Fort Jaco 1' (1951-53) op vanzelfsprekende wijze te passen in een na-oorlogse context - jaren van beginnende welvaart en dus van relatieve schaarste - ze zijn niet zonder slag of stoot ontstaan. De strakke opbouw, het onverheeld gelaten constructeurschap en de spaarzaamheidslogica in het gebruik van materialen die doorgaans alleen geschikt werden geacht voor 'minderwaardige' bouwsels, lieten deze woongebouwen haaks staan op het verlangen naar restauratie, naar herstel van traditionele waarden zoals dat ondermeer bij superviserende instanties beleden werd. Terzelfdertijd hield Van Der Meeren zich afzijdig van de (overwegend) formalistische trends in het Belgische architectuurklimaat.

Van Der Meeren beoogde niet om een nieuw architectuursysteem te introduceren of een functionalistisch idioom te verwerpen. Van Der Meeren is altijd door en door een functionalist gebleven, maar hij heeft - in het spoor van zijn leermeester Louis-Herman De Koninck - het functionalisme van binnenuit verrijkt door het, naar de geest van het begrip zelf, dienstbaar te willen maken. En dienstbaar betekent bij hem ondermeer: een samengaan van bouwrationaliteit, gebruikslogica in de planopbouw en 'menselijk maatvoering'; dienende vorm, dienende ruimte.

Willy Van Der Meeren stelde het zich tot taak om oplossingen te zoeken voor het wonen van het individu maar ook voor de huisvesting van een gemeenschap. Hij heeft willen bouwen voor 'zoveel mogelijk mensen', en heeft de beschutting, het onderdak van een samenleving willen maken. Waarom? Omdat grote groepen mensen niet over een decente woning beschikken - nu evenmin als in jaren 50, de periode waarin zijn denkbeelden gevormd zijn. En tegelijkertijd omdat het met 'het grote aantal' - en dus met het bouwen-in-serie - mogelijk werd om industriële technieken te benutten en de kostprijs te verlagen zodat architectuur toegankelijk wordt voor de niet-gepriviligeerden.

Denkbeelden omtrent het wonen van de gemeenschap en de noodzaak aan coördinatie met de industrie hebben zijn gehele carrière beheerst. Ze hebben het alombekende CECA-huis (1954) voortgebracht - een goedkope woning waarvan de bouwelementen tot het minimum werden beperkt, de constructiemethode optimaal vereenvoudigd, en waarbij een maximum aan comfort en aan varianten bij afwerking en inrichting voorzien waren. Ze vormden de leidraad voor de uitgebreide research van het door Van Der Meeren in de jaren 60 opgerichte Atelier Alpha. Het zou beperkend zijn om, zoals wel eens gebeurt, deze inzet alleen maar te begrijpen als een pleidooi voor prefabricatie. Niet 'prefabricatie' is voor Van Der Meeren een sleutelbegrip, maar 'industrialisatie'.

Van Der Meeren heeft een indrukwekkende carrière, met vele referentiewerken. Eén daarvan is de hoogbouw, met 105 appartementen te Evere (1954).

Parallel met het werk aan de hoogbouw realiseerde Van Der Meeren heel wat gegroepeerde woningbouw en enkele individuele woningen, die alle op één of andere manier van het CECA-huis zijn afgeleid, maar waarbij, door de uniciteit of de beperkte omvang van de opdrachten, de zuivere limiet van het prototype niet kon worden

gehaald. Toch bleven ook deze realisaties, waarvan het Vierwindenbinnenhof in Tervuren het bekendste is, tot nog toe moeiteloos overeind temidden van de uit routine ontstane wijken die het landschap van dan af begonnen aan te tasten.

In het begin van de jaren 60 vielen dit soort opdrachten, die hem op het lijf geschreven zijn, weg en zou Van Der Meeren al zijn energie en vakmanschap wijden aan een reeks privé-woningen. Het werd een meeslepende periode, die hem een tweede adem bezorgde: omdat hij zijn modernistische aanpak nooit versmald heeft tot formalistische formules, slaagde hij erin om elk van deze opdrachten vanuit een specifieke probleemstelling te benaderen en een serie van oorspronkelijke werken te maken. Mede door het privé-karakter van deze opdrachten lukte het Van Der Meeren bovendien om de landschappelijkheid van de situatie in zijn ontwerpen te benutten en te verhevigen.

Doorheen de gehele loopbaan is er een element dat kan samengevat worden onder de noemer 'research'. Eén van die voorbeelden is het 'conscious design'. Van Der Meeren was er niet op uit om het ontwerpen te reduceren tot een ééndimensionale, probleemoplossende activiteit. Hij wantrouwde echter de pure intuïtie omdat ze niet bij machte is om complexe realisaties van ontwerperseisen aan te pakken, laat staan om de noodzakelijke coördinatie met de industriële produktiemechanismen tot stand te brengen. Samen met zijn 'Atelier' ontwikkelde hij een gefaseerde ontwerpmethode waarin controleerbaarheid gepaard gaat met een voortschrijdende reductie van het aantal onbekenden in het ontwerpproces en tevens steunt op de actieve inbreng van opdrachtgevers en uitvoerders. Dat zulks geen doodberedeneerde of afgevlakte resultaten heeft opgeleverd, wordt aangetoond door het belangrijke - en onderschatte - gebouw voor de HBK-hoofdzetel te Antwerpen (1967). Een gebouw waarin naast de rationele aanpak een nieuwe sensibiliteit opdook en waarin Van Der Meeren blijk gaf van zijn openheid voor frisse ideeën en experimenten, zowel wat de programmatorische, de (infra)structurele als de formele aspecten betreft.

De jaren 70 startten veelbelovend met een aanstelling aan de ingenieursfaculteit van de VUB, afdeling Bouwkunde, en met daaropvolgende belangrijke opdrachten: 350 studentenkamers in Etterbeek en vervolgens in Jette een 'massaplan' voor de medische campus, de verdere realisering en afwerking van het Academisch Ziekenhuis en de Faculteit Geneeskunde. Alleen de studentenkamers kwamen van de grond, weliswaar niet in de radicale vorm van een 'mobiel wonen' zoals voorzien in een eerste voorstel maar dan toch in een configuratie. Het werd een 'verkaveling', waarin een gemeenschappelijke structuur leesbaar en beleefbaar is. Deze studentenhuisvesting moet bij de schaarse voorbeelden van interessante campusarchitectuur in ons land worden gerekend.

Midden jaren 70 bouwde Van Der Meeren opnieuw privé-woningen. De spannende afwisseling van tien jaar eerder krijgen we niet meer te zien; nu is het om seriewerk te doen. Dit moet in eerste instantie niet negatief worden begrepen: het is wat Van Der Meeren altijd heeft geambieerd. Deze huizen passen perfect in zijn aanpak en verschillende researchresultaten worden erin gegroepeerd. Ook de ruimere urbanistische schaal van bouwen onderzocht Van Der Meeren. Zowel bij de realisaties als de projecten bleek hij gericht op wonenhuisvesting.

Het woon- en winkelcomplex te Marke (1967) en, meer nog, de Stedelijke Attesten voor de Koninklijke Jacht en het Arsenaal, beide te Brussel (1988) - twee studies waarmee hij zijn carrière in België schitterend afsloot - laten zien hoe hij met een verstedelijkte omgeving omging. Het zijn relatief op zichzelf staande entiteiten die door hun eigen logica en rationaliteit gedragen worden maar die zich daarom niet tegen de stad afzetten. Niet zozeer de stad was voor Van Der Meeren een probleem - behalve als zij uitwoekert -, wél het wonen van de gemeenschap. En dàt probleem pakte hij zoals altijd aan, vanuit zijn vertrouwen in de actuele mogelijkheden van de industrie.

Die denkbeelden heeft hij zijn leven lang, met een dienend bouwmeesterschap, vorm gegeven. Ze houden het hele werk samen en bepalen er de blijvende actualiteit van.

naar een tekst van Mil de Kooning, uit 'Willy Van Der Meeren', in Vlees en Beton 21-24/1993

LIJST DEELNEMERS REIS CHICAGO ARCHIPEL 1995

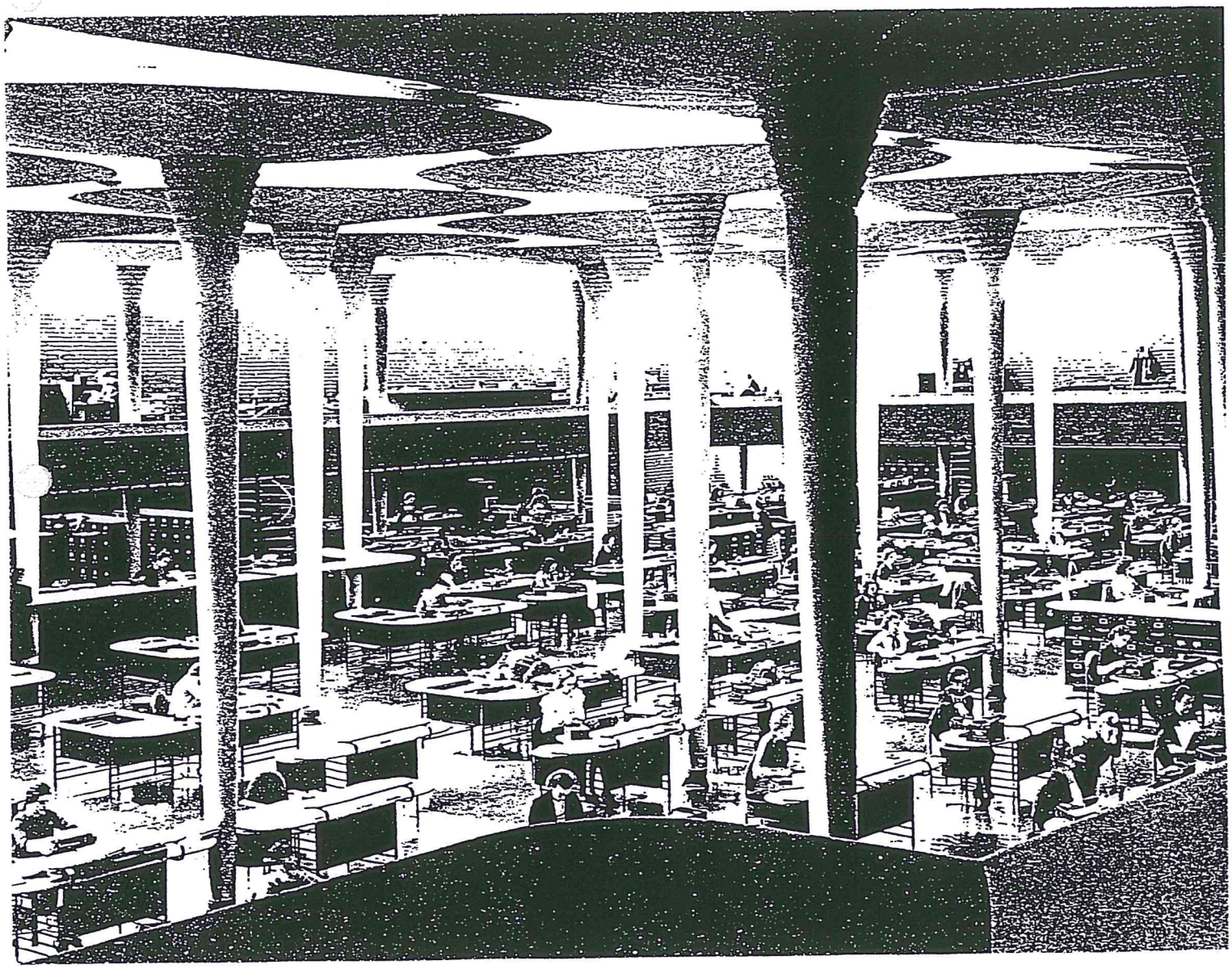
1 DEBUYCK Jan
2 GELLYNCK Piet
3 GELLYNCK-JACQUART Danielle
4 DECORTE Poland
5 VANDEKERCKHOVE Willy
6 PENNEMAN de BOSSCHEYDE Georges
7 VANDENBROUCKE Julie
8 STELLAMANS Mark
9 VERLEYE Johan
10 VAN CAUWENBERGHE Piet
11 DE MAN Anne
12 BERTEN Ignace
13 BERTEN Greet
14 DEJAEGHERE Lieven
15 JANSSENS Jo
16 DE HULLU Philippe
17 DIERYCK Jan
18 VAN LANGENHOVE Michel
19 VAN LANGENHOVE-TAVERNIER Lori
20 COUTANT Jean-Marie
21 DELAGRANGE Geert
22 VANBECELAERE Dirk
23 OSTIN Jean-Pierre
24 VANDENABEELE Géry
25 VANDENABEELE-
26 SYPPLY Wim
27 HAUSPIE Annamie
28 VANRAES Frank
29 BYTTEBIER Michiel
30 BYTTEBIER Christel
31 VERSTAEN Bart
32 VERSTAEN-DECRAEMER Lieve
33 JACOBUS Paul
34 LANTSOGHT Karel
35 HUTSEBAUT Achiel
36 VANDEWALLE Jan
37 VANDENBERGHE Paul
38 MAES Franky
39 MAES Anne-Marie
40 MAES Sara
41 VERHAEGHE Joris
42 VERHAEGHE-CLERENS Anne
43 VANDE KERCKHOVE Ansfried
44 DOUTREBON Luc
45 KERKHOF Max
46 KERKHOF-DE METS Lutgarde
47 FELIX Marc
48 FELIX-VANBEVEREN Hilde
49 GLORIEUX Luc
50 VAN EECKE Cecile
51 VANDEVELDE Vic
52 DEBRUYNE Gino
53 DEBRUYNE-CARPENTIER Leen
54 HUYGHEBAERT Pierre
55 HUYGHEBAERT-SERCK Nanou
56 MAES Ellen
57 DERUYTER Piet
58 WOUTERS Gust
59 DEVRIENDT Willy
60 VAN BIERVLIET Eric
61 VAN BIERVLIET Lori
62 FRANCOIS Eddy
63 FRANCOIS Caroline
64 DECEUNINCK Philip
65 DECEUNINCK-LIEVENS Lotte
66 BREYNE Toon
67 TRYBOU Johan
68 SCHERPEREEL Hendrik
69 SCHERPEREEL
70 VAN DE SANDE Fabiaan
71 BOSTEELS Katleen
72 CLOOTS Kristiaan
73 STRUBBE Jan
74 DE RAEYMAECKER Mia
75 SCHIPPERS Gerald
76 LEROUGE Jean-Claude
77 DELIE Luc
78 DELIE-DANNEELS Els
79 DEVOLDER Geert
80 SALENS Pol
81 SALENS
82 VANDEWALLE Annie
83 DE BUSSCHERE Jan
84 GOOSSENS Miek
85 LAGAST Gilbert

RESERVELIJST DEELNEMERS REIS CHICAGO

86 CLAEYS Yvan
87 CLAEYS
88 VANHOLLEMEERSCH Johan
89 VANDEGHINSTE Wilfried
90 RAMBOER Peter
91 DERLUYN Gino
92 VERSTRAETE Willy
93 VAN DEN BERGHE Johan
94 VAN DEN BERGHE-VAN KERKHOVE Ingrid
95 VAN DE VELDE Gratienne
96 DESPLENTER Patrick
97 LAGAST-BERTIER Marina

9-15 APRIL 1995
ARCHIPEL IN CHICAGO

Momenteel zijn er 97 inschrijvingen genoteerd. We hebben echter slechts 85 seats op het vliegtuig kunnen bekomen. Dit betekent dus 85 aangenomen inschrijvingen en een wachtlijst van 12 personen. Hieronder vindt u deze lijst die werd opgemaakt in volgorde van de binnengekomen inschrijvingen.
De reis wordt aangeboden aan leden van ARCHIPEL en hun echtgenote. Enkelen van de 85 eerst ingeschrevenen dienen dit lidgeld (één lid per koppel) nog te betalen. Wij hebben ze aangeschreven om dit vooralsnog te doen. We dringen graag aan dat dit binnen de week gebeurt. In het ander geval moeten we helaas hun inschrijving annuleren en leden uit de wachtlijst het voordeel geven.
Voor personen die op de wachtlijst staan, vragen we nog wat geduld. Eind januari delen we u mee of er voor u een oplossing is gevonden.

archipel
VZW

KONTAKTADRESSEN

voorzitter
Marc Felix
Koningstraat 43A, b.1
8400-Oostende
tel. kantoor 059/70.21.80
tel. privé 059/70.01.58
fax kantoor 059/70.81.98

sekretaris-penningmeester
Michel Vanlangenhove
Doornstraat 330
8200-Sint-Andries
tel. 050/33.78.44
fax 050/33.39.21

vice-voorzitter
Jan Vandewalle
Sint-Jansstraat 20
8000-Brugge
tel. kantoor 050/33.63.56
tel. privé 050/34.41.30

beheerders :
Philip Cardinael, Wim Supply,
Gery Vandenabeele, Rik Scherpereel.

rek. nr. :
750-9072064-06

lidmaatschap 94-95	2.200 F
lidmaatschap stagiairs, studenten	1.100 F
abonnement bulletin	550 F

